

Medlemmer av Namdal lakseråd og Lakseutvalget for
Namsenvassdraget

Vår ref:
2022/2922-7

Deres ref

Saksbehandler
Aksel Håkonsen

Dato
23.10.2023

Namdal lakseråd og Lakseutvalget for Namsenvassdraget

Referat fra felles møte 18.10.2023

Tid og sted: 18.10.2023 kl 10.00 – 15.00 på Universitetet Nord, Namsos

Tilstede: Lene Elise Mevassvik, Høylandet kommune - Jon Lauve Rønning, Grong kommune - Trygve Ebbing, Namsos kommune - Nils Roger Duna, Namsos kommune - Leif Skorstad, sjølaksefisker - Tomas Sandnes, Norsk sjølaksefiske - Niklas Høgstedt, Namsenvassdraget elveierlag - Eirik Bjørnevaagen, Namsos kommune, – Frode Staldvik, Villakssenteret - Tone Løvold, Villakssenteret - Rune Lassemo, Nord-Trøndelag jeger- og fiskerforening - Kjell Stendah, Lyngen lakseråd – Aksel Håkonsen, Overhalla og Grong landbruk og natur.

Ikke tilstede: Johan Tetlien Sellæg, Overhalla kommune - Ola Seem, Namsenvassdraget elveierlag - Kjersti Hanssen, Statsforvalteren - Ingvild T Lunde, Mowi - Randi Grøntvedt, Sjømat Norge - John Bjarne Falch, Mattilsynet.

Sak 12/23 Oppfølging fra forrige møte

- Innkalling av vannområdekoordinatorene: To vannområdekoordinatorene er ansatt. Starter ca 1. januar og 1. mars med kontorsted i Flatanger og Namsos
- Forurensning fra smoltproduksjon på Statland: Skulle følges opp av Kjersti Hanssen, men hun har vært borte i lengere tid.
- Diskusjon rundt fortløpende rapportering fra sjølaksefiskere: Noen har tatt i bruk elektronisk rapportering, men vanskelig å få oppslutning. Venter at det blir bedre etter hvert som nye generasjoner kommer inn i fiske
- Status for vilkårsrevisjoner i Namsenvassdraget og Bogna: Se egen sak

Sak 13/23 Nytt fra Nasjonalt villakssenter og forskning v/ Frode Staldvik

Aktiviteter 2023

- 20 skolebesøk
- Fast dag Salsnes leirskole fra midten av april – 1. nov. Ikke i skoleferien
- Verdens miljødag – Ila parken
- Gaula natursenter
- Skolebesøk VGS Vestland fylke
- Dialogforum i Tana
- Akerselva – familiedag

- Sagbruksmuseet og Kulturmartnaen
- Stolpejakten med informasjon om laks
- Nettside – skoleopplegg
- Facebook
- Levende namsblank på campingen med uteutstilling
- 4 seminarer og flere villaksmøter
- Prospektering av besøkssenter villaks ved Museet Midt er i gang. Arkitektfirma har fått oppdrag

Statsbudsjett

Forslag på uendret budsjett for 2024 for Villakssentrene med et tillegg på 1 mill. kr til Tana

Autorisasjon

Miljødirektoratet vil kreve autorisasjon av villakssentrene. Etablering av besøkssenter skal inkludere en involverende prosess som sikrer lokal forankring. Det er mulig for andre interesserte enn de 4 utvalgte lokalitetene å søke. I teorien kan da noen av de allerede utpekte bli utkonkurrert. Dagens struktur med plassering av 4 lokaliteter er fastsatt av regjeringen i statsråd, slik at dette er litt merkelig. **Vi følger opp saken når kriteriene for autorisasjon er klare.**

Informasjon om gytebestandsmål og forvaltningsmål

Gytebestandsmål: Et vassdrag sitt gytebestandsmål er antall rognkorn eller mengde hunnlaks som er nødvendig for å utnytte vassdragets produksjonskapasitet optimalt. Dette er blant annet bestemt av vassdragets størrelse, bunnsubstrat og næring. Namsenvassdraget er plassert i den laveste av 4 produksjonsklasser med under 1,5 rogn pr m². Med bakgrunn i tidligere merkingsforsøk på fangbarhet kan man ut fra samlet elvebunnsareal beregne et anslått gytebestandsmål. Det er feilkilder både når det gjelder produksjonsklassetall og fangbarhet.

Forvaltningsmål: er mål om hvor stor gytebestanden skal være i forhold til gytebestandsmålet. For Namsen er det satt til 75 % sannsynlighet for at gytebestandsmålet er oppnådd i gjennomsnitt for de 4 siste årene

Etter sesongen 2022 lå hele Namsenvassdraget godt innenfor forvaltningsmålene. Sandøla isolert lå da under, med en gytebestand på 50 % i gjennomsnitt for de 4 siste årene etter to år med svært svake resultater.

Bunnssubstratet i Namsen skal kartlegges som grunnlag for å få nøyaktigere tall for gytebestandsmål og forvaltningsmål.

Sak 14/23 Pukkellaks – erfaringer fra sesongen 2023 i Finnmark v/ Eirik Frøyland

Det ble tatt ut til sammen ca 230.000 pukkellaks i utløpene av vassdragene i Finnmark, og anslagsvis ca 30.000 vill anadrom fisk. Det vesentligste av fangstene av ble gjort mellom midten av juli og midten av august.

Hovedprinsippene på fangstinnretningene er å stoppe oppvandrende fisk langt nede i vassdraget, ta ut pukkellaks og sende villaks videre oppover i vassdraget. Litt forskjellige innretninger i store

og små vassdrag. Virkningen av fellene ble vurdert i forhold til antall fanget fisk oppstrøms fellene.

Vurdering av resultater 2023:

- Mange tiltak for pengene.
- De fleste fellene fungerte.
- I de fleste elvene var det få pukkellaks som kom seg opp.
- Mye av fangsten ble til mat.
- Generelt god stemning blant de lokale foreningene.

Trender

- Pukkellaksen har på få år blitt den dominerende laksearten i oddetallsår i Nord-Norge.
- For hver generasjon ser vi flere elver lenger vest og sør som får høye antall.
- Fra 2021 til 2023 økte mengden og spredningen i Troms og Finnmark – men ikke lenger sør. Det er ingen holdepunkter for at pukkellaksen ikke vil trives her.
- Det er mulig at pukkellaksen vil kolonisere hele Norge på sikt, og muligens elver rundt hele Nord-Atlanteren.

Sak 15/23 Status for vilkårsrevisjoner i Namsenvassdraget og Bogna m.m v/Aksel Håkonsen

Namsenvassdraget: NVE jobber med innstilling til Olje- og energidepartementet som antas å sendes over vinteren/våren 2024. Videre behandling er høringsforslag med mulig befaringsforslag til endelig vedtak i statsråd. Behandlingstid er avhengig av eventuelle konflikter i saken.

Bogna: Påkrevde fiskeribiologiske undersøkelser er gjennomført. Ferdigstilling av rapport mangler før NVE kan starte behandling. Da følger samme prosess som nevnt for Namsen. Bogna har noe lavere prioritet enn Namsen knyttet til behandlingstid siden vassdraget ikke er tatt med i Vannforvaltningsplan for Trøndelag for inneværende planperiode.

Flerbruksplan for Namsenvassdraget: For ca 30 år siden var det en omfattende prosess med å få laget en vannforvaltningsplan for Namsenvassdraget. Planen belyser de ulike interessene som er avhengig av vassdraget og som påvirker det. Sitat: *Flerbruksplanen skal vise en omforent bruk av vassdraget og arealene omkring med sikte på optimal ressursutnyttelse i vid forstand, og gi reduserte miljøulempen.*

Mange av utfordringene jobbes det med fortsatt, noe har fått et sterkere fokus gjennom lovgivningen enn det hadde for 30 år siden. Dessuten videreføres noe av tankegangen gjennom vannområdeorganisering. **Planen oversendes til ny vannkoordinator**

Sak 16/23 Sjølaksefiske 2023

Fangster: Det ser foreløpig ut til å være et middels år. Noe under middels for noen og noe over for andre. Ujevn K-faktor (kondisjon) for laks under 3 kg, men god for laks over 3 kg. Mye maneter på slutten av sesongen. 2022 var et godt sjøfiskeår, selv om 53 % av fisken var antatt å ha gått opp i elvene før sjølaksefiske startet. Variasjoner fra år til år på antall fiskere og antall nøter.

Vurdering av lus: Fin sjøørret, lite hemmet av lus. Antagelig god hjelp av lavt saltinnhold i fjordene.

Pukkellaks: Halvering fra 2019 og 2021 i sjølaksefangstene.

Oppdrett: Mindre oppdrett i år, samt nedadgående trend.

Sak 17/23 Erfaringer og resultater fra Namsenvassdraget 2023 v/ Niklas Högstedt

2023 dårligste resultat de siste 30 årene med 52 % nedgang i kg fanget laks i forhold til gjennomsnittet for årene 2014 - 2022. Her kan det være flere årsakssammenhenger som strengere kvoter kombinert med lavere fiskeintensitet i tillegg til de rent bestandsmessige. Sjøørret var i sterk tilbakegang fra et gjennomsnitt på ca 4000 laks i årene 1993 – 2001 til 1000 – 1500 laks fra 2008 og fram til i dag.

Laks 2023:	Antall 3.169,	Samlet vekt 11.850 kg
<u>Sjøørret 2023:</u>	<u>Antall 1.121,</u>	<u>Samlet vekt 1.026 kg</u>
Totalt:	Antall 4.290,	Samlet vekt 12.876 kg

Fang og slipp 17 %, fordelt smålaks 24,5 %, mellomlaks 9,3 %, storlaks 5,7 %

For storlaksen var utslippsprosenten 2 % fram til 6. juli, deretter 27,6 på grunn av fiskereglene. Men lite fanget storlaks etter 6. juli, gir lav gjennomsnitt for storlaksen

Fiske-trappene: Rekord for Fiskumfoss med 2.409 laks og omtrent gjennomsnitt for Tømmeråsfossen med 1.543 laks.

Pukkellaks var forventet med høye fangster i år, men foreløpige resultater viser kun 26 fanget pukkellaks i år, mot 20 i 2019 og 26 i 2021

Oppdrettslaks har vist en sterk nedadgående trend de tre siste sesongene

Ikke ferdige prosjekt rapporteres i vårmøte 2024: Overvåkningsfiske, gytegroptelling og ungfiskundersøkelser

Forslag fra Norske lakseelver ovenfor sjømatnæringen om ny miljøteknologi:

Kostnad med lukkede merder er noen få øre pr fisk. Foreslått innbytte av åpne til lukkede merder mot et forholdstall som gir flere fisk. Sjømatnæringa har foreløpig uttalt seg positiv.

Sak 18/23 Erfaringer fra Salvassdraget 2023 v/ Trygve Ebbing

Foreløpige tall for fangster i Salvassdraget er 623 laks og 142 sjøørret, når kun Moelva er telt opp. Det ligger an til fangster på gjennomsnittet for årene 2016 – 2022.

Overvåkningsfiske gjennomført:

Moelva: Seleksjonsfiske av oppdrettsfisk som gav lite oppdretts- og pukkellaks

Salvatnet: Sorteringsfiske med kilenot som gav økt antall laks for sesongen 2023, og noe høyere oppdrettsandel enn for 2022, men lavt sammenlignet med andre år. 12 pukkellaks mot 0 tidligere.

Sakstjønna: Prøvefiske med garn som gav mindre antall laks og mer sjøørret enn gjennomsnittet for sesongene 2016 – 2022. Ingen oppdrettsfisk mot gjennomsnitt på ca 25 %. Ingen pukkellaks. Fangstintensitet i 2023 blant de laveste og to uker tidligere enn tidligere år.

Estuariet i Moelva: Forholdsvis lave fangster men fisken var bortpå flua.

Firma Albert Collett mener:

- Bestanden av laks er forholdsvis stabil
- Andelen oppdrettslaks er på vei nedover
- Bestanden av sjørørret er ganske god

Det planlegges samme overvåking av bestandene i 2024 som i 2023.

Man har p.t. ingen plan for uttak av pukkellaks ut over det som kan harpuneres i forbindelse med drivtelling og uttak av oppdrettslaks i selve Moelv

Vår ref. 2022/2922–7 bes oppgitt ved henvendelse

Med hilsen

Aksel Håkonsen
Skogbruks- og miljøvernsjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift.